25.10.2017

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
Työ- ja elinkeinojaosto

Lausuntopyyntönne 2.10.2017

Lausunto pk-yritysten viennin edistämisestä hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Tulli esittää lausuntonaan asiassa seuraavaa:

1. Yleistä

Tullin yksi päätehtävä on turvata yritysten ulkomaankaupan sujuvuus tarjoamalla tulli-ilmoittamisen palvelut asiakaslähtöisesti, nopeasti ja edullisesti. Tulli edistää pk-yritysten vientimenettelyn sujuvuutta siten välillisesti, mutta ei osallistu suoraan viennin edistämiseen.

EU:n ulkopuolisiin maihin vietävästä tavarasta annetaan Tullille vientieräkohtainen vienti-ilmoitus. Tämän vientimenettelyn sujuvuutta on kehitetty Suomen tullissa EU-lainsäädännön puitteissa tarjoten myös pk-yrityksille mahdollisimman edullinen tapa hoitaa tulliselvitys. Asiointiratkaisuissa huomiota on kiinnitetty mm. nopeisiin ilmoitusten käsittelyaikoihin. Vienti-ilmoituksen voi antaa helposti Tullin ilmaisessa asiointipalvelussa. Enemmän ilmoituksia antaville yrityksille Tulli tarjoaa suoran sanoma-asioinnin, jonka avulla ilmoittaja voi integroida Tullille lähetettävän ilmoitustiedon osaksi muita IT-järjestelmiään ja automatisoida ilmoitusprosessiaan.

Pk-yritysten asiakastarpeet on otettu huomioon Tullin asiakaspalvelussa. Tulli uudisti 2017 alussa nettisivunsa ja kuvasi tässä yhteydessä hyvin mm. vientimenettelyyn liittyvän palvelupolun. Tullilla on myös resursoitu riittävästi henkilöitä vastaamaan yritysasiakkaiden ilmoittamiseen ja itse vientimenettelyyn liittyviin kysymyksiin. Tullin tavoite enimmäisodotusajasta puhelinpalveluissa on 2 minuuttia ja siinä on pääsääntöisesti pysytty. Asiakkaat voivat kysyä neuvoa myös sähköpostitse.

EU-tavarakaupassa viejät antavat kuukausittaisia tilastoilmoituksia. Uusi Intrastat-ilmoituspalvelu julkaistiin lokakuussa 2017. Palvelu tarjoaa maksuttoman ilmoituspalvelun, jossa voi hyödyntää sanomailmoittamiseen verrattuna edullisempaa tiedostopohjaista ilmoitustiedon latausta.

2. Pk-yritysten vientiedellytysten edistäminen vuoden 2018 talousarvioehdotuksessa; määrärahamuutokset ja uudet toimet sekä arvio näiden vaikutuksista

Talousarvioesityksen pääluokassa 32 esitetyt toimet eivät liity suoraan Tullin toimintaan.

Esityksen pääluokassa 28 on esitetty Tullin toiminnan bruttomenoiksi vuodelle 2018 163 528 000 euroa, joka on hieman enemmän kuin vuoden 2017 talousarviossa. Vienti-ilmoittamisen sujuvuutta turvaamisen kannalta merkittävää on valtuus tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyn tulliselvitysjärjestelmän valmisohjelmistohankintaan.

3. Pk-yritysten vientiedellytysten edistämisen kipupisteet ja kehittämishaasteet

EU:n tullilainsäädännössä ja IT-strategiassa pk-yrityksille ei ole määritetty erillisiä muista yrityksistä poikkeavia tullimenettelyjä ja ilmoitusmalleja. Suomen tulli on aloittanut tulliselvitysjärjestelmänsä uusimisen noudattaen EU:n IT-strategian työohjelman aikatauluja. Vuoden 2018 aikana ei vielä ole odotettavissa vienti-ilmoittamiseen suoraan vaikuttavia toimia. Kiireellistä tarvetta vientijärjestelmän uusimiseen ei ole. Asiakastyytyväisyys viennin tulliselvitykseen on ollut viime vuosina korkeampi, kuin tyytyväisyys tulliselvitykseen keskimäärin.

EU:n laajuisessa projektissa vähennetään lähivuosina tilastoilmoittamisen tarvetta vaihtamalla tietoja jäsenmaiden välillä.

4. Pk-yritysten viennin kehitys ja vienti kansainvälisesti tarkastellen (mm. pk-yritysten osuus viennistä)

Pk-yritysten vienti-ilmoitusten määrä oli vuonna 2016 n. 250 000 kpl. Samaan aikaan pk-yritysten EU-maiden vienneistä annettiin n. 25 000 kuukausittaista tilastoilmoitusta. Ilmoitusmäärillä mitattuna pk-yritysten osuus oli n. 29 % kaikista yritysten jättämistä viennin ilmoituksista. Vienti-ilmoituksia antoi Tullille vuonna 2016 yhteensä 7 616 pk-yritystä.

Vientiyritykset ovat pääsääntöisesti ulkoistaneet vienti-ilmoitusten tekemisen. 75 % kaikista Suomen tullille vuonna 2016 jätetyistä vienti-ilmoituksista oli asiamiesten antamia. On huomattava, että Suomessa tulli-ilmoituksia antavat asiamiehet (n. 400 kpl) ovat myös itse valtaosin pk-yrityksiä.

Pk-yritysten viennin suhteellinen osuus on noussut hieman viimeisten vuosien aikana.

		Osuus, %											
Kokoluokittain		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Suuri yritys		87	86	87	88	86	86	85	85	84	82	81	80
Pk-yritykset yhteensä		13	13	12	12	13	12	13	13	13	13	15	16
	Keskisuuri yritys	8	8	8	8	8	8	8	8	9	8	10	11
	Pieni yritys	4	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4
	Mikroyritys	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Määrittelemätön		1	1	1	1	1	2	2	3	3	5	4	4

Taulukko: Suomen vientitavaroiden ulkomaankauppa yritystyypeittäin, vientiarvosta laskettuna vuosina 2006-2015.

Suomen tullin tilastoissa ja julkaisuissa pk-yrityksen kriteerinä käytetään henkilöstön lukumäärän lisäksi yrityksen tasetta ja liikevaihtoa. EU:n Eurostat-tilastoissa kriteerinä käytetään vain henkilöstön määrää. Eurostat-tilastojen mukaan pk-yritysten osuus koko kokonaisviennin arvosta on Suomessa sama kuin kaikissa EU-maissa keskimäärin: 35 %.

Veijo Alatalo
Tulliylitarkastaja